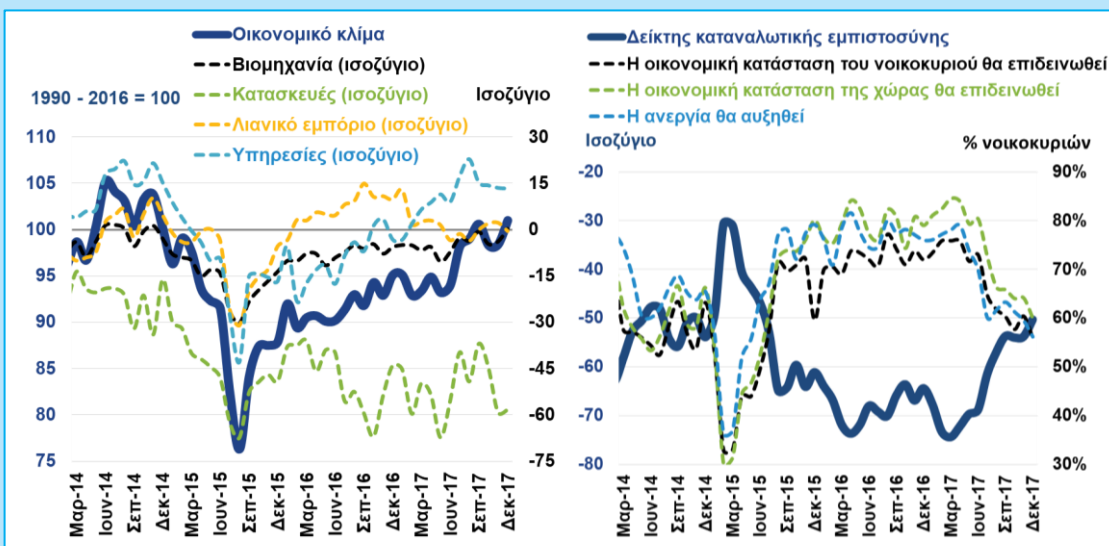

Πολυνομοσχέδιο αποσπασματικό, με δυσκαμψίες αλλά και αναπτυξιακό αποτύπωμα!

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

- Το πολυνομοσχέδιο περιέχει, κυρίως, παρεμβάσεις που αφορούν σε μεταρρυθμίσεις διαρθρωτικού χαρακτήρα που, κατά κανόνα, είναι προς τη σωστή κατεύθυνση, αποτελούν μακροχρόνια αιτήματα της επιχειρηματικής κοινότητας και εκσυγχρονίζουν το πλαίσιο λειτουργίας της οικονομίας, των αγορών, της κοινωνικής πολιτικής, της διοικητικής μηχανής, κ.ο.κ. Εκτιμάται ότι οι ρυθμίσεις αυτές έχουν αναπτυξιακό αποτύπωμα, παρ' όλες τις διατηρούμενες στρεβλώσεις και δυσκαμψίες, σε ορισμένα θέματα. Αποτελούν δε τη θετική όψη των κατά τα λοιπά «δαιμονοποιημένων» μνημονίων που εξαρχής είχαν ως στόχο τον εκσυγχρονισμό κράτους και αγορών. Το πολυνομοσχέδιο χαρακτηρίζεται ωστόσο από αποσπασματικότητα, όπως είναι άλλωστε αναμενόμενο για ένα νομοσχέδιο "μωσαϊκό" μνημονιακών υποχρεώσεων αλλά και διστακτικότητα, καθώς ακόμη και για τα συγκεκριμένα πεδία που επιλέγονται να μεταρρυθμιστούν υπάρχουν παρεμφερή, εξίσου σημαντικά ή και σημαντικότερα θέματα που περιμένουν λύσεις. Σε κάθε περίπτωση, υπάρχουν σημαντικές παρεμβάσεις οικονομικής πολιτικής και διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων που αξίζουν στήριξης. Ξεχωρίζουν ιδιαίτερα οι ρυθμίσεις για την εξορκτική βιομηχανία, τα επιχειρηματικά πάρκα, τους πλειστηριασμούς, την αγορά ενέργειας, την εφοδιαστική αλυσίδα, την κτηματογράφηση, τις απαλλοτριώσεις, τη μεταφορά 14 ΔΕΚΟ στο Υπερταμείο και, τέλος, οι ρυθμίσεις για την αντιμετώπιση της υπογεννητικότητας. Οι ρυθμίσεις που αφορούν την αδειοδότηση, την αποζημίωση φαρμάκων καθώς και την υποχρεωτική διαμεσολάβηση δεν έχουν τύχει συστηματικής διαβούλευσης και χρήζουν αλλαγών. Οι ρυθμίσεις για τα φορολογικά κίνητρα θα πρέπει να είναι οριζόντιες, εκτεταμένες και χωρίς περιπτώσεις γραφειοκρατικές εγκρίσεις, εάν είναι να έχουν κάποιο αποτέλεσμα και όχι να σηματοδοτούν κινήσεις επικοινωνιακού χαρακτήρα. Εντύπωση προκαλεί η παλινδρόμηση κυβέρνησης και Θεσμών με το «ξήλωμα» ελεγκτικών αρμοδιοτήτων της ΑΑΔΕ και την υπαγωγή τους στον έλεγχο του Υπουργού Οικονομικών, ρύθμιση που αφήνει περιθώρια για «πολιτικοποίηση» των φορολογικών ελέγχων και έρχεται σε αντίθεση με τη θεμελιώδη διάκριση εκτελεστικής και δικαστικής εξουσίας. Τέλος, η ρύθμιση για τις απεργίες είναι προς τη σωστή κατεύθυνση, ωστόσο αποτελεί οριακή αλλαγή καθώς απαιτείται συνολική επανεξέταση του συνδικαλιστικού νόμου. Σημειώνεται ότι οι οιμωγές των θιγόμενων επαγγελματιών ομάδων από το πολυνομοσχέδιο επειδή καταργούνται προνόμια, αποδεικνύουν και την αναγκαιότητα των εισαγόμενων ρυθμίσεων. Από την άλλη μεριά, η προσπάθεια της κυβέρνησης να οριοθετήσει την έκταση του ανταγωνισμού σε ορισμένους κλάδους καταλήγει σε ρυθμίσεις δεύτερης επιλογής που προσπαθούν να ακροβατηθούν ανάμεσα στα συμφέροντα των θιγόμενων και την ανάγκη δημιουργίας ενός ανταγωνιστικού πλαισίου άσκησης οικονομικής δραστηριότητας που έχει ανάγκη η χώρα (φαρμακεία, αρτοποιεία, κομμωτήρια, κλπ.).
- Η συμφωνία στις 4/12/2017 για την 3η αξιολόγηση σε συνδυασμό με την καλή πορεία της οικονομίας το 3ο τρίμηνο του 2017 συνέβαλε στη σημαντική βελτίωση του οικονομικού κλίματος και της καταναλωτικής εμπιστοσύνης τον Δεκέμβριο του 2017. Η πτώση του όγκου λιανικών πωλήσεων τον Οκτώβριο του 2017 (-1,5%), φαίνεται να ανατρέπεται με βάση εκτιμήσεις της αγοράς για το τέλος του έτους, και, ως εκ τούτου, δεν αναμένεται να επηρεάσει δυσμενώς την πορεία της ιδιωτικής κατανάλωσης κατά το 4ο τρίμηνο του 2017. Η παραγωγή στη μεταποίηση πλην πετρελαιοειδών σημείωσε πτώση -1,7% τον Νοέμβριο του 2017 (+2,4% το διάστημα Ιαν – Νοε 2017), ακολουθώντας την υποχώρηση των επιχειρηματικών προσδοκίων τον Οκτώβριο του 2017, ωστόσο, δεδομένης της ανάκαμψης των προσδοκίων ιδίως τον Δεκέμβριο του 2017, αναμένεται να κινηθεί σε θετικό έδαφος τους επόμενους μήνες. Την ίδια ώρα, οι εξαγωγές χωρίς καύσιμα και πλοία συνέχισαν να κινούνται ιδιαίτερα δυναμικά (+6,6% τον Νοέμβριο του 2016 και +7% το διάστημα Ιαν – Νοε 2017), αλλά προβληματισμό δημιουργεί η περαιτέρω διόγκωση του εμπορικού ελλείμματος. Από την πλευρά των δημοσιονομικών στοιχείων, το πρωτογενές πλεόνασμα της γενικής κυβέρνησης στο 11μηνο του 2017 αυξάνει σε σύγκριση με το 2016, παρά την αύξηση των επιστροφών φόρων και των δαπανών μισθοδοσίας του κράτους λόγω της σημαντικής αύξησης των εσόδων από ασφαλιστικές εισφορές, τη μεγάλη υποχώρηση των δαπανών για συντάξεις και τη μεγάλη μείωση των καταπτώσεων εγγυήσεων σε φορείς του δημοσίου. Τέλος, συνεχίζεται η τάση σταθεροποίησης των καθαρών ιδρύσεων επιχειρήσεων μετά τα γεγονότα του καλοκαιριού του 2015, και το 2017 οι καθαρές ιδρύσεις, εκτός των ατομικών επιχειρήσεων, έχουν πλέον προσεγγίσει τα επίπεδα της διετίας 2011-2012.

Συνεχής βελτίωση των προσδοκίων

Τομέας Μακροοικονομικής Ανάλυσης και Ευρωπαϊκής Πολιτικής

Μιχάλης Μασουράκης
Chief Economist

E: mmasourakis@sev.org.gr
T: +30 211 500 6104

Μιχάλης Μητσόπουλος
Senior Advisor

E: mmitsopoulos@sev.org.gr
T: +30 211 500 6157

Θανάσης Πρίντσιπας
Associate Advisor

E: printsipas@sev.org.gr
T: +30 211 500 6176

Οι απόψεις στην παρούσα έκθεση είναι των συγγραφέων και όχι απαραίτητα του ΣΕΒ. Ο ΣΕΒ δεν φέρει καμία ευθύνη για την ακρίβεια ή την πληρότητα των πληροφοριών που περιλαμβάνει η έκθεση.

Με την ευγενική χορηγία:

Οι ρυθμίσεις για την ολοκλήρωση της 3ης αξιολόγησης

Τα σχόλια του ΣΕΒ για τα θέματα που απασχολούν πρωτίστως την επιχειρηματική κοινότητα είναι τα ακόλουθα:

1) Άρθρα 43-72: Εκσυγχρονισμός του θεσμικού πλαισίου λειτουργίας της εξορυκτικής βιομηχανίας

Στα θετικά σημεία περιλαμβάνονται η κατάργηση της άδειας εκμετάλλευσης, –παρόλο που διατηρούνται αυτοτελώς επιμέρους στοιχεία της–, της άδειας εγκατάστασης, προσδιορίζεται αυτοτελώς το περιεχόμενο της τεχνικής μελέτης και αποδεσμεύεται από την άδεια εγκατάστασης, ενώ η άδεια λειτουργίας για σημαντικό αριθμό περιφερειακών εγκαταστάσεων γίνεται πλέον με γνωστοποίηση. Εντούτοις σημαντικότερα προβλήματα του κλάδου, όπως η διαδικασία επέκτασης των μισθώσεων πέραν της 40ετίας (δημιουργώντας εστίες αθέμιτων πρακτικών από τους εκμισθωτές), οι καθυστερήσεις κατά την έγκριση της περιβαλλοντικής αδειοδότησης, η διατήρηση σημαντικότερων υψηλών τελών, και η επιπρόσθετη επιβολή τέλους 1% επί του τζίρου για τα λατομεία που έχουν κλείσει 40ετία, παραμένουν ανοικτά και δρουν περιοριστικά και κατασταλτικά.

2) Άρθρα 1-42: Κτηματολόγιο

Με τις προτεινόμενες διατάξεις πραγματοποιούνται σημαντικές και επικοδομητικές παρεμβάσεις για τη δημιουργία ενιαίου φορέα για το Κτηματολόγιο, κατά την ευρωπαϊκή εμπειρία (π.χ. συγχώνευση Υποθηκοφυλακείων και των λειτουργούντων Κτηματολογικών Γραφείων, πρόβλεψη για αυτοχρηματοδότηση του οργανισμού, σύσταση αυτοτελούς Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου κ.α.). Εντούτοις ανησυχία ως προς πιθανές αναποτελεσματικότητες δημιουργεί ο αυστηρά κρατικός χαρακτήρας του νέου φορέα καθώς και το γεγονός ότι διακυβεύεται η ομαλή συνέχιση και

ολοκλήρωση της κτηματογράφησης καθώς θεωρούμε ότι το χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης του Κτηματολογίου θα τεθεί σε κίνδυνο ενώ πρέπει να υλοποιηθούν σημαντικότερες οργανωτικές και λειτουργικές αλλαγές. Επιπλέον αρνητική εξέλιξη αποτελεί η αύξηση των σχετικών τελών καταχώρισης μεταβιβάσεων ακινήτων.

3) Άρθρα 100 -111: Καταναλωτής

Οι διατάξεις, κατά το μέρος που υλοποιούν συστάσεις του ΟΟΣΑ για τον ανταγωνισμό κρίνονται θετικές. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί ο νέος ορισμός του καταναλωτή και η κατάργηση της υποχρεωτικότητας της εμπορικής εγγύησης.

Ωστόσο, εκτιμούμε ότι θα δημιουργηθούν προβλήματα από την επέκταση της προστασίας του νόμου και σε πρόσωπα που δεν έχουν την ιδιότητα του «καταναλωτή», δηλαδή σε επιχειρήσεις, στις περιπτώσεις καταχρηστικότητας των Γενικών Όρων Συναλλαγών. Κάτι τέτοιο αποτελεί αναπιολόγητη διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής του νόμου και καταστρατηγεί τη φιλοσοφία του που είναι η προστασία του «αδύναμου» στις συναλλαγές μέρους, ενώ έρχεται σε αντίθεση και με το ενωσιακό δίκαιο.

4) Άρθρα 112-117 και άρθρο 125: Εμπορικές εκθέσεις

Οι διατάξεις κρίνονται θετικές, καθώς υλοποιούν συστάσεις του ΟΟΣΑ για τον ανταγωνισμό. Θετική κρίνεται επίσης και η πρόβλεψη για ρητή κατάργηση διατάξεων του άρθρου 125 με την οποία απαλείφεται η όποια πιθανότητα νομικής αβεβαιότητας κατά την ερμηνεία και εφαρμογή των νέων διατάξεων.

5) Άρθρα 126-157: Έλεγχος & Εποπτεία Καθορισμός πλαισίου εποπτείας των οικονομικών δραστηριοτήτων και της αγοράς

Οι προτεινόμενες διατάξεις βρίσκονται, επί της αρχής προς τη σωστή κατεύθυνση καθώς πράγματι επιχειρείται για πρώτη φορά ο συντονισμός των ελέγχων και η οριζόντια

εφαρμογή της αρχής της εκτίμησης κινδύνου (risk assessment) από τους ελεγκτικούς φορείς. Αποτελεί μια ουσιαστική μεταρρύθμιση, που αναμένεται να μεταβάλει καταλυτικά και με θετικό τρόπο συνολικά τον έλεγχο. Σημείο ένστασης αποτελεί η απουσία πρόβλεψης για δυνατότητα Outsourcing πεδίων ελέγχου που δεν εμπίπτουν στον σκληρό πυρήνα του κράτους και θα μπορούσαν να δημιουργήσουν εξοικονομήσεις και αποτελεσματικότερη παροχή υπηρεσίας. Όμως οι μεγαλύτερες ανησυχίες μας εστιάζονται στην εφαρμογή του νόμου στην πράξη καθώς παραπέμπει σε επίπεδο δευτερεύουσας νομοθεσίας όλα τα ουσιαστικά σημεία που αφορούν στον τρόπο εφαρμογής του γενικού πλαισίου που τίθεται. Εξακολουθεί να προβλέπεται η έκδοση Προεδρικών Διαταγμάτων για τον καθορισμό των πεδίων εποπτείας κάθε εποπτεύουσας αρχής και των αρμοδιοτήτων τους –γεγονός που δημιουργεί ανασφάλεια στο αν πράγματι θα τηρηθεί ο κανόνας της «μιας αρχής ανά πεδίο εποπτείας», ενώ προβλέπονται και άλλες οκτώ (8) υπουργικές αποφάσεις για την εφαρμογή του Νόμου (π.χ. για την κατάταξη κινδύνου, τα φύλλα ελέγχου, τον προγραμματισμό των ελέγχων κ.λπ.). Δίχως την έκδοση της δευτερεύουσας νομοθεσίας, αμφισβητείται ουσιαστικά η εφαρμογή του νόμου τόσο από τις εποπτεύουσες αρχές όσο και από τις ελεγχόμενες επιχειρήσεις και δεν επιλύεται κανένα από τα υφιστάμενα προβλήματα του συστήματος εποπτείας και ελέγχου της αγοράς.

6) **Άρθρο 158: Εγκατάσταση μεταποιητικών και συναφών δραστηριοτήτων**

Οι διατάξεις σχετικά με την έγκριση εγκατάστασης μεταποιητικών και συναφών δραστηριοτήτων, αναμέναμε να επιφέρουν μια ουσιαστική ελάφρυνση στην αδειοδοτική διαδικασία των επιχειρήσεων, και να ευθυγραμμίζεται με τη συνολική πρωτοβουλία απλοποίησης της αδειοδότησης που έχει αναλάβει το αρμόδιο υπουργείο. Παρόλα αυτά διαπιστώνεται ότι, παρά τις καλές προθέσεις, οι νέες διατάξεις δεν επιτυγχάνουν να απλοποιήσουν ουσιαστικά τη

διαδικασία. Ειδικότερα, διατηρείται η υφιστάμενη χρονοβόρα διαδικασία αδειοδότησης η οποία μετονομάζεται σε «έγκριση εγκατάστασης» και κυρίως ο αναχρονιστικός τρόπος κατάταξης των δραστηριοτήτων, βάσει των κριτηρίων για την όχληση.

Επιπλέον, οι διατάξεις δεν εξασφαλίζουν μια ξεκάθαρη διαδικασία, η οποία θα έδινε σε έναν επιχειρηματία τη δυνατότητα να γνωρίζει, εξ αρχής, αν μπορεί, ή όχι, να υλοποιήσει μία επένδυση, καθώς η έγκριση εγκατάστασης δεν συνδέεται με τις προϋποθέσεις λειτουργίας της δραστηριότητας.

Τέλος, διαπιστώνεται ότι παραμένουν προβλέψεις οι οποίες προκαλούν περαιτέρω γραφειοκρατία και διοικητικό βάρος, αντί να διασφαλίζεται η μείωση τέτοιων διαδικασιών, ενώ δεν εντάσσονται προβλέψεις που εξασφαλίζουν τη διαφάνεια και την σταθερότητα του πλαισίου προς όφελος του επιχειρηματία.

7) **Άρθρο 159-165: Ρυθμίσεις για την εφοδιαστική και απλούστευση άσκησης δραστηριοτήτων εντός κέντρων αποθήκευσης και διανομής**

Τα περισσότερα θέματα παρέμεναν σε εκκρεμότητα μετά την ψήφιση του Ν4302/14. Η αντιμετώπιση τους αποτελεί μεν θετική εξέλιξη, ανατρέπει όμως την ομαλή λειτουργία του κλάδου μιας και οι ειδικότερες και πιο κρίσιμες προβλέψεις εφαρμογής παραπέμπονται σε πολλές μελλοντικές ΚΥΑ. Ενδεικτικά: ΚΥΑ έγκρισης εγκατάστασης Κέντρων Αποθήκευσης και Διανομής (άρθρο 160), ΚΥΑ συστήματος καταγραφής των περιβαλλοντικών επιδόσεων (άρθρο 160), ΚΥΑ δημιουργίας και τήρησης της βάσης δεδομένων περιβαλλοντικών επιδόσεων (άρθρο 160), ΚΥΑ εγκατάστασης και κατάταξης σε κατηγορίες ανάλογα με το βαθμό όχλησης (άρθρο 160), ΥΑ για την επέκταση των εγκαταστάσεων Γενικής Αποθήκης (άρθρο 161), ΥΑ παράτασης λειτουργίας γενικής αποθήκης (άρθρο 161). Η νομοθετική αυτή τακτική δημιουργεί σημαντικές ασάφειες για τις διαδικασίες αδειοδότησης με απροσδιόριστο χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσής

τους. Σημειώνεται ότι οι προηγούμενες δευτερογενείς εκκρεμότητες ολοκληρώνονται 3 χρόνια μετά την ψήφιση του Ν4302/14.

8) Άρθρο 166: Ρυθμίσεις για επιχειρηματικά πάρκα – τροποποίηση διατάξεων του Ν. 3982/2011

Οι διατάξεις που προβλέπονται για τα Επιχειρηματικά Πάρκα (ΕΠ) υλοποιούν ορισμένες από τις συνολικά 58 συστάσεις που είχε δημοσιοποιήσει ο ΣΕΒ, ωστόσο η υλοποίηση της πλειοψηφίας αυτών εξακολουθεί να παραμένει σε εκκρεμότητα, με συνέπεια τα ΕΠ να μην μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην παραγωγική ανασυγκρότηση της οικονομίας.

Ειδικότερα, ως ιδιαίτερα θετική εξέλιξη κρίνεται η υλοποίηση του πάγιου αιτήματος του ΣΕΒ για την πρόβλεψη του «Επιχειρηματικού Πάρκου Μεμονωμένης Μεγάλης Μονάδας». Ωστόσο, κρίσιμης σημασίας είναι η προβλεπόμενη ΚΥΑ, εντός των επόμενων 6 μηνών, η οποία θα καθορίζει τους σχετικούς όρους, προκειμένου να είναι δυνατή η ουσιαστική αξιολόγηση της πρόβλεψης και να εκτιμηθεί εάν αυτή θα ανταποκρίνεται πράγματι στις προσδοκίες της επιχειρηματικότητας. Επισημαίνεται ότι ως προβληματικός κρίνεται ο περιορισμός της διάταξης στη βιομηχανική δραστηριότητα και ο αποκλεισμός της εφοδιαστικής αλυσίδας.

Με το παρόν άρθρο υλοποιούνται επίσης άλλες τρεις θετικές δράσεις, οι οποίες συμβάλλουν στην απλοποίηση της διαδικασίας έγκρισης των ΕΠ και τους απαιτούμενους όρους, ενώ εντοπίζουμε και διατάξεις, η χρησιμότητα και η συμβολή των οποίων στην επίλυση των προβλημάτων των ΕΠ δεν γίνεται κατανοητή.

9) Άρθρο 167: Αρτοποιεία

Οι όποιες απαιτήσεις για υποχρεωτική ελάχιστη επιφάνεια και ύψος των εγκαταστάσεων στην νομοθεσία που ρυθμίζει τη λειτουργία των πάσης φύσεως δραστηριοτήτων είναι παντελώς ανατιολόγητες, δεδομένης της ύπαρξης της

ειδικότερης πολεοδομικής νομοθεσίας και των κτιριοδομικών κανόνων όπου περιγράφονται με σαφήνεια και πληρότητα οι προδιαγραφές για τη διασφάλιση της στατικής επάρκειας των κτιρίων κάθε κατηγορίας. Κατά συνέπεια, οι διατάξεις του άρθρου 167 συνιστούν αδικαιολόγητο περιορισμό στην άσκηση της συγκεκριμένης επαγγελματικής δραστηριότητας και πρέπει να απαλειφθούν.

10) Άρθρα 176-177 και 355 παρ. 1δ: Διατάξεις περί πτώχευσης

Η αναμόρφωση της σειράς ικανοποίησης απαιτήσεων σε περίπτωση πτώχευσης του νομικού προσώπου, μέσω θέσπισης «υπερπρονομίου» των εργαζομένων για συγκεκριμένου ύψους απαιτήσεις έναντι απαιτήσεων των εμπραγμάτως εξασφαλισμένων πιστωτών αφορά αποκλειστικά σε μελλοντικές απαιτήσεις και είναι, εν μέρει, αιτιολογημένη ως αντανάκλαση της προσπάθειας για δίκαιη στάθμιση του ευρύτερου δημοσίου συμφέροντος στις πολυάριθμες περιπτώσεις πτωχεύσεων που πλήττουν την οικονομία και την αγορά.

Ωστόσο, η ρύθμιση αυτή αποτελεί ήσσονος σημασίας ζήτημα ως προς την ανάγκη συνολικής επανεξέτασης των προ-πρωτογενικών και πτωχευτικών διαδικασιών που χρήζουν ενοποίησης ώστε να καταστούν πραγματικά λειτουργικές. Για να είναι πραγματικά δίκαιη, θα πρέπει να αποτελέσει προϊόν πραγματικής εκτίμησης της σημασίας και της βαρύτητας των εμπλεκόμενων συμφερόντων. Η υπερπροτεραιότητα που παρέχεται προς ένα μέρος, δεν πρέπει να καθίσταται τελικά υπέρμετρα άνιση ως προς τα υπόλοιπα, αλλά εξίσου σημαντικά μέρη και να μην λειτουργεί ως αντικίνητρο για επενδυτικές πρωτοβουλίες που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε εξυγίανση και διάσωση των επιχειρήσεων που βρίσκονται σε κρίση.

Τέλος, η πρόβλεψη για δυνητική απαίτηση εγγυοδοσίας από τα νομικά πρόσωπα ως προϋπόθεση εγγραφής τους στο Φορολογικό μητρώο, στην περίπτωση που τα συμμετέχοντα σε αυτά φυσικά πρόσωπα υπήρξαν κατά το

παρελθόν μέλη της διοίκησης ή νόμιμοι εκπρόσωποι πτωχευμένων νομικών προσώπων, κρίνεται δυσανάλογα αυστηρή, με εξαιρετικά αρνητικές επιπτώσεις για την επιχειρηματικότητα και την καινοτομία και εκτιμάται ότι θα λειτουργήσει ως τροχοπέδη στην πολυαναμενόμενη επανεκκίνηση της ανάπτυξης μέσω, μεταξύ άλλων, της παροχής μιας δίκαιης δεύτερης ευκαιρίας στα στελέχη επιχειρήσεων που πτώχευσαν, χωρίς να έχει θεμελιωθεί δόλος ή αμέλεια στο πρόσωπό τους.

11) Άρθρα 178- 206: Διαμεσολάβηση

Η σχεδιαζόμενη υποχρεωτική διαμεσολάβηση, παρότι σύμφωνη με την φιλοσοφία της εξωδικαστικής επίλυσης των ιδιωτικών διαφορών με την οποία ο ΣΕΒ παραδοσιακά συντάσσεται, επιχειρείται με ένα οριζόντιο τρόπο και για τόσο μεγάλο εύρος διαφορών, ώστε κινδυνεύει να καταστεί αναποτελεσματική, κοστοβόρα και μη ορθολογική.

Για τον λόγο αυτό, προτείνουμε αφενός τη δομική αναμόρφωση του μηχανισμού, μέσω εισαγωγής ενός σταδίου υποχρεωτικής ενημέρωσης των μερών για τη διαμεσολάβηση ώστε να μπορούν να επιλέξουν ελεύθερα την υπαγωγή τους σε αυτήν και αφετέρου, την δοκιμαστική εφαρμογή των σχετικών διατάξεων σε ορισμένες περιπτώσεις ώστε να καταστεί εφικτή η αξιολόγησή τους και να σχεδιαστεί προσεκτικά η επέκτασή τους και σε άλλα είδη διαφορών.

12) Άρθρα 207-209: Ηλεκτρονικοί πλειστηριασμοί

Η πρόβλεψη για εφεξής αποκλειστική υποχρεωτική διενέργεια των πλειστηριασμών με ηλεκτρονικό τρόπο κρίνεται εξαιρετικά θετική καθώς, αναμένεται να αυξήσει την διαφάνεια αλλά και την ταχύτητα της διαδικασίας και να συμβάλει στην συρρίκνωση του φαινομένου ανάπτυξης στρατηγικών κακοπληρωτών που πλήττει την οικονομία και την αγορά.

13) Άρθρο 217-218: Κεντρικό Ηλεκτρονικό Σύστημα Παρακολούθησης Τεχνικών Έργων & Σώμα Ειδικών Επιμετρητών δημοσίων και ιδιωτικών έργων

Η ρύθμιση είναι σε απόλυτη συμφωνία με τις συστάσεις του ΟΟΣΑ για τον ανταγωνισμό στον κλάδο των κατασκευών, καθώς προάγει τη διαφάνεια στις διαγωνιστικές διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων και ιδιωτικών τεχνικών έργων μέσω της ηλεκτρονικής καταχώρισης, καταγραφής και παρακολούθησης των στοιχείων και δεδομένων που αφορούν σε αυτά αλλά και μέσω της προβλεπόμενης διασύνδεσης του νέου Κεντρικού Ηλεκτρονικού Συστήματος με άλλα ηλεκτρονικά συστήματα και μητρώα της Δημόσιας Διοίκησης.

Περαιτέρω, οι διατάξεις καθιστούν ευχερέστερη την επίβλεψη της τήρησης των διαγωνιστικών διαδικασιών και όρων από τις αρμόδιες υπηρεσίες ενώ προάγουν τον αποτελεσματικότερο προγραμματισμό για τη διενέργεια μελλοντικών διαγωνισμών και αναθέσεων από τις αναθέτουσες αρχές, φορείς και ιδιώτες.

14) Άρθρο 247-257: Αξιολόγηση και Αποζημίωση Φαρμάκων Ανθρώπινης Χρήσης

Το θέμα της Επιτροπής Αξιολόγησης και Αποζημίωσης Φαρμάκων ανθρώπινης χρήσης, είναι ένα θέμα αρκετά σύνθετο, για το οποίο μάλιστα δεν έλαβε χώρα ουσιαστική διαβούλευση με την ελληνική φαρμακοβιομηχανία. Εν αντιθέσει, τα κριτήρια αξιολόγησης και αποζημίωσης που τίθενται σωρευτικά, θέτουν υπερβολικό φραγμό στην φαρμακευτική καινοτομία και αδικαιολόγητους περιορισμούς στα φαρμακευτικά προϊόντα προστιθέμενης αξίας που αναπτύσσονται από φαρμακοβιομηχανίες και προκύπτουν ως αποτέλεσμα σημαντικών επενδύσεων σε έρευνα και ανάπτυξη. Παρά το γεγονός ότι η ίδρυση φορέα Αξιολόγησης Τεχνολογίας Υγείας αποτελεί πάγιο αίτημα του κλάδου και αδιαμφισβήτητο εργαλείο για τον εξορθολογισμό της ασφαλιστικής αποζημίωσης, η ελλιπής επεξεργασία των επιμέρους ρυθμίσεων

του νομοσχεδίου προσδίδουν αρνητικό πρόσημο στο όλο εγχείρημα.

15) Άρθρα 123-124: Ρύθμιση θεμάτων Οργανισμού Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας

Θέσπιση πιστοποιημένων συμβούλων ευρεσιτεχνίας, μέσω των οποίων οι ενδιαφερόμενοι θα εκπροσωπούνται ενώπιον του Οργανισμού Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας, και μείωση του κόστους για τη χορήγηση τίτλων βιομηχανικής ιδιοκτησίας.

16) Άρθρα 357-361: Λειτουργία των καζίνο

Αναμόρφωση της λειτουργίας των καζίνο, συμπεριλαμβανομένων ρυθμίσεων πολεοδομικών και φορολογικών θεμάτων έτσι ώστε να προσφέρουν, πλην των παιγνίων, και υπηρεσίες στο τομέα του τουρισμού, της αναψυχής και της διασκέδασης.

Υπάρχουν, επίσης, αναπτυξιακές ρυθμίσεις φορολογικού χαρακτήρα, κυρίως φορολογικά κίνητρα (άρθρα 350-356), όπως:

- Η απαλλαγή για τρία χρόνια από τον φόρο εισοδήματος σε επιχειρήσεις που χρησιμοποιούν διεθνώς αναγνωρισμένες πατέντες που ανέπτυξαν οι ίδιες, την ώρα που περιορίζονται όμως μια σειρά φορολογικών προνομίων των venture capitals. Η πρόβλεψη αυτή κρίνεται θετική, καθώς αναμένεται να ενισχύσει την καινοτομική ικανότητα των ελληνικών επιχειρήσεων. Ωστόσο, αρνητικό χαρακτηριστικό που δημιουργεί γραφειοκρατία είναι η ανάγκη ΥΑ για την υπαγωγή στις διατάξεις αντί για απλό φορολογικό έλεγχο και επιβεβαίωση. Επίσης, η έλλειψη υιοθέτησης της μεθοδολογίας Frascati στην Ελλάδα, περιορίζει σημαντικά το πεδίο εφαρμογής του φορολογικού μέτρου. Σε άλλες χώρες της ΕΕ η υιοθέτηση του προτύπου αυτού για τον ορισμό της πνευματικής ιδιοκτησίας δίνει σημαντικότερα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα έναντι των ελληνικών επιχειρήσεων. Παράλληλα, η θέσπιση του επαγγέλματος του «πιστοποιημένου σύμβουλου ευρεσιτεχνίας» και η κατάργηση μιας σειράς φορολογικών προνομίων των εταιρειών

παροχής επιχειρηματικού κεφαλαίου (venture capital) συνοδεύεται από τη διατήρηση της δυνατότητας επιδότησης τους δείχνοντας μια ευρύτητα στην παρέμβαση του φορολογικού πλαισίου των επενδύσεων σε καινοτομία, από την οποία όμως απουσιάζει για άλλη μια φορά η επιβεβλημένη παράταση της δυνατότητας συμψηφισμού ζημιών με μελλοντικά κέρδη τουλάχιστον στα 10 έτη, από 5 που ισχύουν σήμερα, ή και, ιδανικά, χωρίς χρονικό περιορισμό, όπως άλλωστε προτείνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και ήδη ισχύει σε πολλές χώρες της ΕΕ. Επιπλέον, θα ήταν θετικό να υπάρξουν επενδυτικά κίνητρα, ή μείωση φορολογικών αντικινήτρων, ευρέως φάσματος. Τέλος, μία τόσο σημειακή (και όχι οριζόντια και θαρραλέα) ενθάρρυνση παραγωγικών επενδύσεων δεν αναμένεται να καλύψει το μεγάλο επενδυτικό κενό της χώρας.

- Η δυνατότητα κεφαλαιοποίησης αφορολόγητων αποθεματικών εισηγμένων επιχειρήσεων με μειωμένους φορολογικούς συντελεστές για τρία χρόνια (5% το 2018, 10% το 2019 και 20% το 2020).
- Η δυνατότητα υποβολής εκπρόθεσμης/ τροποποιητικής φορολογικής δήλωσης μέχρι την κοινοποίηση του διαρθρωτικού προσδιορισμού φόρου με μείωση των κυρώσεων στο 60% των αρχικώς προσδιορισθέντων, αρκεί να καταβληθούν οι προκύπτοντες φόροι εντός 30 ημερών από την ημέρα της υποβολής της τροποποιητικής δήλωσης.
- Η πρόβλεψη για τη σύσταση Διεύθυνσης Ερευνών Οικονομικού Εγκλήματος, που θα υπάγεται στην πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Οικονομικών (άρθρα 381-394), αποτελεί παλινδρόμηση που περιπλέκει το έργο της ΑΑΔΕ, την ώρα που η αποπολιτικοποίηση των φορολογικών ελέγχων αποτέλεσε στοίχημα των προηγούμενων ετών, με κατάληξη την διαμόρφωση των φορολογικών αρχών σε ανεξάρτητη αρχή. Η δυνατότητα του δημοσίου να αναζητήσει όλες τις ποινικές ευθύνες που προκύπτουν από φορολογικές παραβιάσεις ήδη υπάρχει, και μάλιστα χωρίς για παράδειγμα να απαιτείται η χωρίς προϋποθέσεις πρόσβαση μιας

υπηρεσίας που υπάγεται απευθείας στην πολιτική ηγεσία στα φορολογικά στοιχεία πολιτών και επιχειρήσεων τα οποία διατηρεί η Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων. Ενόψει των προβλέψεων του νομοσχεδίου είναι συνεπώς ιδιαίτερα κρίσιμο να υπάρξουν όλες οι απαραίτητες ασφαλιστικές δικλείδες ώστε να μην υπάρξει οπισθοδρόμηση στο ζήτημα της αποπολιτικοποίησης των ελέγχων.

Με το πολυνομοσχέδιο επίσης:

- Μεταφέρονται 14 ΔΕΚΟ με 40 χιλιάδες εργαζομένους στο Υπερταμείο, κίνηση υψηλού συμβολισμού καθώς δίδεται σαφής προτεραιότητα στην αξιοποίηση της δημόσιας περιουσίας.
- Συστήνεται Χρηματιστήριο Ενέργειας στο πλαίσιο δημιουργίας μιας ενιαίας αγοράς ενέργειας στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Target Model), ώστε να υπάρξει σε βάθος χρόνου σύγκλιση τιμών και μεγαλύτερη ασφάλεια ενεργειακού εφοδιασμού, με την λειτουργία τεσσάρων διακριτών αγορών (αγορά επόμενης μέρας, ενδοημερήσια αγορά, αγορά εξισορρόπησης και αγορά ενεργειακών χρηματοπιστωτικών μέσων) σε αντικατάσταση του σημερινού καθεστώτος αγοραπωλησιών μεταξύ παραγωγών και προμηθευτών ρεύματος.
- Προβλέπεται η δυνατότητα δημιουργίας δημοτικών επιχειρήσεων ύδρευσης-αποχέτευσης για τον εξορθολογισμό της παροχής υπηρεσιών και της τιμολογιακής πολιτικής.

Όσον αφορά τη διοικητική μηχανή, προβλέπονται:

- Η δημιουργία συστήματος ηλεκτρονικής προέγκρισης στον ΕΟΠΥΥ.
- Η δωρεάν σίτιση και διανομή σε μικρούς δήμους και νησιωτικές περιοχές μετατιθεμένων δημοσίων λειτουργιών.
- Η πλήρωση των θέσεων διοικητικών και τομεακών γραμματέων στα υπουργεία με αξιοκρατικά (μη πολιτικά) κριτήρια.
- Ο περιορισμός στις προσλήψεις εκτάκτου προσωπικού.

- Η εισαγωγή υποχρεωτικής εβδομαδιαίας εργασίας 30 ωρών για τους εκπαιδευτικούς.
- Ο εξορθολογισμός του συστήματος χορήγησης, αναστολής και απενεργοποίησης ΑΦΜ σε περιπτώσεις αντικειμενικών ενδείξεων καταδολίευσης του συστήματος.

Όσον αφορά τον εξορθολογισμό των προνοιακών επιδομάτων:

- Θεσπίζεται επίδομα παιδιού έτσι ώστε να δίνεται κίνητρο εναντίον της υπογεννητικότητας, με την μετατόπιση πόρων από το επίδομα τέκνων σε τρίτεκνες και πολύτεκνες οικογένειες στις οικογένειες χωρίς παιδιά ή με 1 έως 2 παιδιά και με συνολική δαπάνη €260 εκατ. Σχετικά με το επίδομα αυτό, είναι εξαιρετικά θετικό ότι ειδικά στον απόηχο της μείωσης του αφορολόγητου (επιστροφής φόρου) σε επίπεδα συμβατά των άλλων χωρών της ΕΕ θεσπίζεται τώρα και ένα σημαντικό οικονομικό κίνητρο στις οικογένειες, κάτι που επίσης υπάρχει σε πολλές χώρες της ΕΕ. Μια τέτοια πρωτοβουλία άλλωστε επιβάλλεται λόγω της υπογεννητικότητας στην Ελλάδα η οποία είναι αποτέλεσμα της αποτυχίας της χώρας να στηρίξει ουσιαστικά την Ελληνική οικογένεια. Αλλά πρέπει να σημειωθεί ότι θα ήταν καλύτερο το μέτρο αυτό να σχεδιαστεί ως ένας συνδυασμός αυξημένης επιστροφής φόρου για τις εργαζόμενες οικογένειες, ώστε να στηρίζονται ειδικά οι εργαζόμενες οικογένειες και στη συνέχεια να υπάρξει επιπλέον ειδική πρόνοια, μέσω του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος, για τις οικογένειες ανέργων χωρίς όμως να υπονομεύεται η βασική αρχή ότι δίνονται κίνητρα στις εργαζόμενες οικογένειες εφάμιλλα αυτών που δίνουν οι άλλες χώρες της Ε.Ε.
- Εφαρμόζεται νέο σύστημα ηλεκτρονικής αξιολόγησης προνοιακών παροχών σε άτομα με αναπηρία ώστε να εκλείψει το φαινόμενο της απονομής παροχών με αδιαφανείς διαδικασίες.

Όσον αφορά, τέλος στην επίλυση διαφορών:

- Εφαρμόζονται οι ηλεκτρονικοί πλειστηριασμοί ακινήτων, είτε για χρέη προς τράπεζες είτε για χρέη

προς το δημόσιο, ώστε να προωθηθεί η εξυγίανση του χαρτοφυλακίου των τραπεζών και να επανέλθει η ομαλότητα στις συνθήκες τραπεζικής χρηματοδότησης της οικονομίας, και να αντιμετωπισθεί πιο αποτελεσματικά η συσσώρευση ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το δημόσιο, και,

Τέλος, όσον αφορά θέματα που αφορούν σε εργαζομένους, εισάγονται ρυθμίσεις για:

- Την προϋπόθεση της παρουσίας τουλάχιστον του ενός δευτέρου (1/2) των οικονομικά τακτοποιημένων μελών για την συζήτηση και την λήψη απόφασης κήρυξης απεργίας, έναντι του ισχύοντος 1/5. Η ρύθμιση αποτελεί οριακή θετική μεταβολή στον τρόπο λήψης αποφάσεων για την κήρυξη απεργιών στο πλαίσιο του εκδημοκρατισμού των σχετικών διαδικασιών που προβλέπει ο συνδικαλιστικός νόμος.

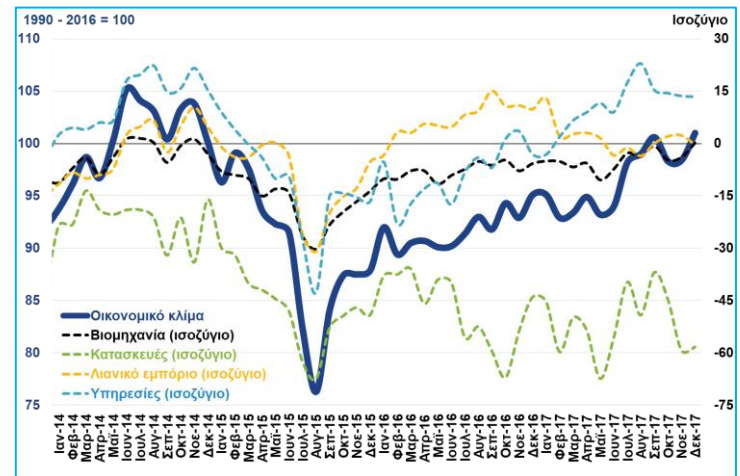

Οικονομικές εξελίξεις

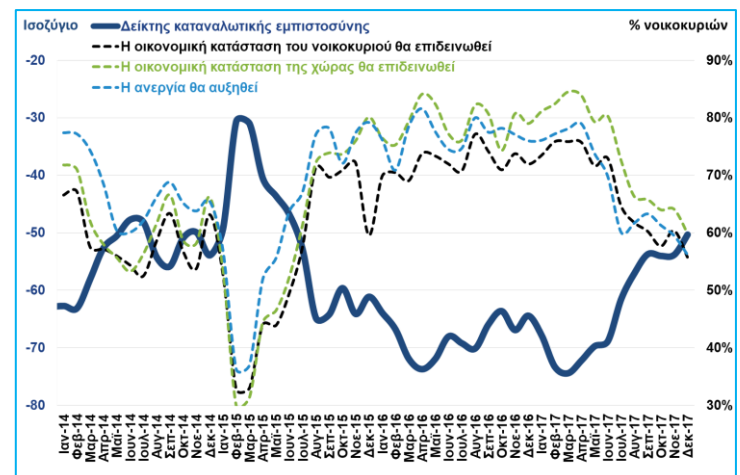
Οικονομικό κλίμα: Η συμφωνία στις 4/12/2017 για την 3η αξιολόγηση σε συνδυασμό με την καλή πορεία της οικονομίας το 3^ο τρίμηνο του 2017 συνέβαλλε στη σημαντική βελτίωση του οικονομικού κλίματος και της καταναλωτικής εμπιστοσύνης τον Δεκέμβριο του 2017, ενώ η επικείμενη ψήφιση των προαπαιτούμενων μέτρων αναμένεται να απομακρύνει την όποια αβεβαιότητα, ενισχύοντας έτσι τις προοπτικές για δυναμική ανάκαμψη το 2018. Συγκεκριμένα, ο δείκτης οικονομικού κλίματος διαμορφώθηκε στις 101 μονάδες τον Δεκέμβριο του 2017, από 98,4 τον προηγούμενο μήνα και 95,1 τον Δεκέμβριο του 2016, παρουσιάζοντας υψηλό τριετίας (**Δ01**). Στην εξέλιξη αυτή συνέβαλε κυρίως η βελτίωση των επιχειρηματικών προσδοκιών στη βιομηχανία και η ενίσχυση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης, η οποία από τις αρχές του 2017 παρουσιάζει μια σταθερά ανοδική πορεία, καλύπτοντας την πτώση που προκάλεσε η μεγάλη αβεβαιότητα το καλοκαίρι του 2015 (**Δ02**). Αντίθετα, οι προσδοκίες στο λιανικό εμπόριο παρουσίασαν ελαφρά κάμψη, ακολουθώντας και την πτώση του όγκου λιανικών πωλήσεων τον Οκτώβριο του 2017 (-1,5%), η οποία όμως φαίνεται να ανατρέπεται με βάση εκτιμήσεις της αγοράς για το τέλος του έτους, και, ως εκ τούτου, δεν αναμένεται να επηρεάσει δυσμενώς την πορεία της ιδιωτικής κατανάλωσης κατά το 4ο τρίμηνο του 2017.

Πιο αναλυτικά, στη βιομηχανία, οι προβλέψεις για τις νέες παραγγελίες και την παραγωγή τους επόμενους μήνες εξακολουθούν να βελτιώνονται, ενώ παράλληλα οι επιχειρήσεις εμφανίζονται αρκετά αισιόδοξες για την πορεία των εξαγωγών, με το ποσοστό των επιχειρήσεων που εκτιμούν αύξηση των παραγγελιών για εξαγωγές να ανέρχεται στο 15% από 8% τον προηγούμενο μήνα και 11% τον Δεκέμβριο του 2016. Ταυτόχρονα, βελτιώνονται οι προβλέψεις για την πορεία της απασχόλησης, καθώς το ποσοστό των επιχειρήσεων που προβλέπει αύξηση των θέσεων εργασίας διευρύνθηκε στο 13% από 10% τον προηγούμενο μήνα και μόλις 2,1% τον Δεκέμβριο του 2016. Η ενίσχυση του κλίματος στη βιομηχανία

Δ01: Δείκτης οικονομικού κλίματος και επιχειρηματικές προσδοκίες στους βασικούς κλάδους (EE - DG ECFIN, Δεκ. 2017)

Δ02: Καταναλωτική εμπιστοσύνη και εκτιμήσεις νοικοκυριών για την οικονομική τους κατάσταση, τη γενική κατάσταση της χώρας και την ανεργία (EE - DG ECFIN, Δεκ. 2017)

αποτυπώνεται επίσης στην άνοδο του Δείκτη Υπευθύνων Προμηθειών (PMI) στη μεταποίηση, ο οποίος τον Δεκέμβριο του 2017 διαμορφώθηκε σε επίπεδο πάνω από τις 50 μονάδες (όριο μηδενικής μεταβολής) για έκτο συνεχόμενο μήνα (στις 53,1 μονάδες, από 52,2 τον προηγούμενο μήνα και 49,3 τον Δεκέμβριο του 2016), καταγράφοντας τη δεύτερη εντονότερη αύξηση της παραγωγής από τον Αύγουστο του 2008.

Μικρή βελτίωση καταγράφεται επίσης στις προσδοκίες στις κατασκευές, κυρίως λόγω των λιγότερο απαισιόδοξων εκτιμήσεων των επιχειρήσεων για την πορεία της απασχόλησης. Αντίθετα, οι προβλέψεις

των επιχειρήσεων αναφορικά με το πρόγραμμα εργασιών μεταβάλλονται αρνητικά, ενώ η χαμηλή ζήτηση αναφέρεται ως ο σημαντικότερος παράγοντας περιορισμού της δραστηριότητας των επιχειρήσεων. Έτσι, παρά τη μικρή βελτίωση των προσδοκιών, το ισοζύγιο θετικών – αρνητικών απαντήσεων εξακολουθεί να είναι αρνητικό και σε σημαντικά χαμηλότερο επίπεδο σε σύγκριση με τους υπόλοιπους βασικούς τομείς (Δ01).

Στο λιανικό εμπόριο, οι προσδοκίες των επιχειρήσεων παρουσίασαν μικρή κάμψη τον Δεκέμβριο του 2017, ως αποτέλεσμα κυρίως της υποχώρησης των θετικών εκτιμήσεων για τις τρέχουσες πωλήσεις. Ωστόσο, η έναρξη των χειμερινών εκπτώσεων αναμένεται να τονώσει την αγορά, καθώς οι επιχειρήσεις εμφανίζονται πιο αισιόδοξες σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα ως προς τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη των πωλήσεων και της απασχόλησης. Ειδικότερα, το ποσοστό αυτών που εκτιμούν ότι οι πωλήσεις τους θα μειωθούν το επόμενο τρίμηνο περιορίστηκε κατά 5 ποσοστιαίες μονάδες (από 25% σε 20%), ενώ το ποσοστό αυτών που προβλέπουν αύξηση της απασχόλησης ανήλθε σε 15% από 10% τον προηγούμενο μήνα.

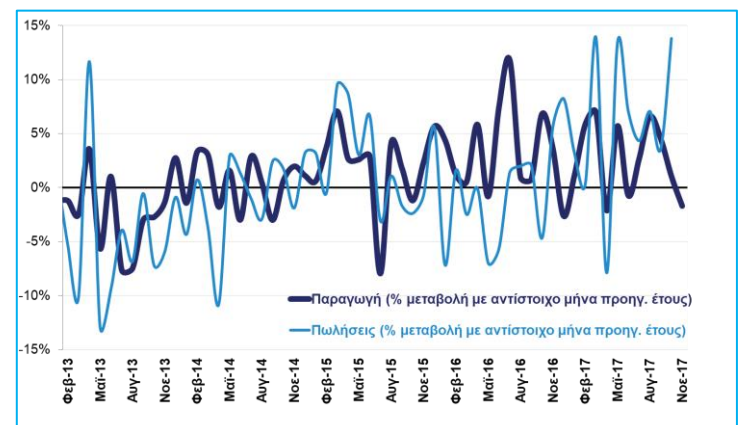
Στις υπηρεσίες οι επιχειρηματικές προσδοκίες δεν μεταβάλλονται ουσιαστικά σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα, καθώς οι βελτιωμένες εκτιμήσεις αναφορικά με την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων και τη ζήτηση τους προηγούμενους μήνες αντισταθμίζονται από τη μικρή επιδείνωση των προβλέψεων για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της ζήτησης, την ώρα που οι προσδοκίες για την απασχόληση παραμένουν σχεδόν αμετάβλητες.

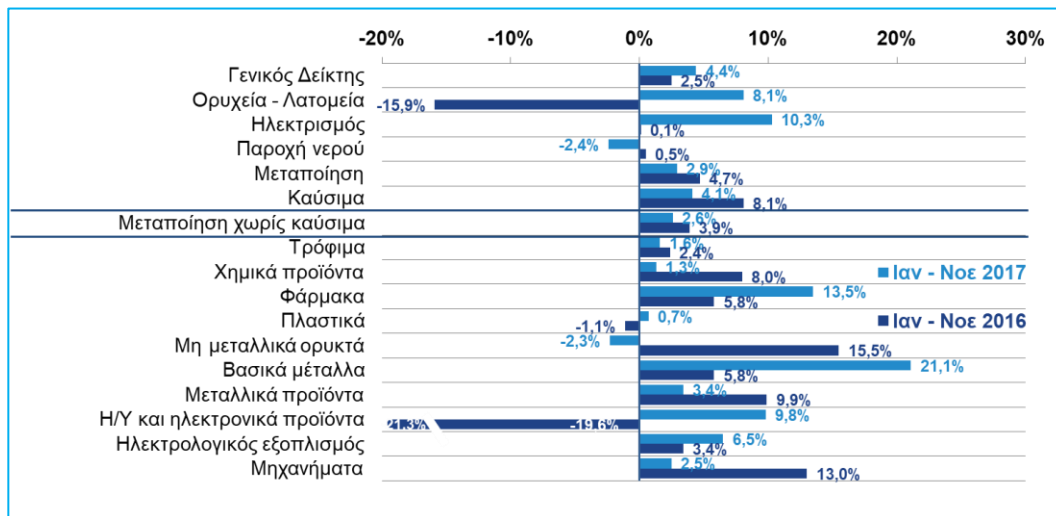
Τέλος, από την πλευρά των καταναλωτών, παρά τις αυξημένες φορολογικές τους υποχρεώσεις και την πίεση που δέχεται το διαθέσιμο εισόδημά τους, τα νοικοκυριά είναι λιγότερο απαισιόδοξα αναφορικά με την εξέλιξη της οικονομικής τους κατάστασης, της γενικότερης οικονομικής κατάστασης της χώρας και της ανεργίας. Έτσι, ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης τον Δεκέμβριο του 2017 διαμορφώθηκε στο υψηλότερο επίπεδο από τον Ιούλιο του 2015 φτάνοντας στις -50,3 μονάδες, από -53,8 τον

προηγούμενο μήνα και -64,4 τον Δεκέμβριο του 2016, με το ποσοστό των νοικοκυριών που προβλέπει ότι τα οικονομικά του θα επιδεινωθούν να περιορίζεται σε 56%, από 60% τον προηγούμενο μήνα και 72% τον Δεκέμβριο του 2016, το ποσοστό αυτών που εκτιμούν ότι η γενικότερη οικονομική κατάσταση της χώρας θα χειροτερεύσει επίσης να περιορίζεται σε 60% από 64% τον προηγούμενο μήνα και 79% τον Δεκέμβριο του 2016 και, τέλος, το ποσοστό των νοικοκυριών που προβλέπουν ότι η ανεργία θα αυξηθεί να διαμορφώνεται σε 56% από 60% τον προηγούμενο μήνα και 76% τον Δεκέμβριο του 2016 (Δ02).

Βιομηχανική παραγωγή: Πτώση -1,7% σημείωσε η παραγωγή στη μεταποίηση πλην πετρελαιοειδών τον Νοέμβριο του 2017, έπειτα από 4 μήνες ανοδικής πορείας (Δ03), ακολουθώντας την υποχώρηση του οικονομικού κλίματος και των επιχειρηματικών προσδοκιών στη βιομηχανία τον Οκτώβριο του 2017. Ωστόσο, δεδομένης της ανάκαμψης των προσδοκιών τον Νοέμβριο και ιδίως τον Δεκέμβριο του 2017, η βιομηχανική παραγωγή αναμένεται να κινηθεί σε θετικό έδαφος τους επόμενους μήνες. Συνολικά, κατά το διάστημα Ιαν – Νοε 2017, η παραγωγή στη μεταποίηση πλην πετρελαιοειδών εμφανίζει άνοδο +2,6%, επιπλέον αύξησης +3,9% το αντίστοιχο διάστημα το 2016. Σημειώνεται ότι ο γενικός δείκτης βιομηχανικής παραγωγής ενισχύθηκε οριακά τον Νοέμβριο του 2017 (+0,8%) κινούμενος σε θετικό έδαφος από τον Οκτώβριο του 2016 (+4,4% το διάστημα Ιαν – Νοε 2017).

Δ03: Δείκτης παραγωγής και κύκλου εργασιών στη μεταποίηση χωρίς πετρελαιοειδή (ΕΛΣΤΑΤ, Νοε. 2017)

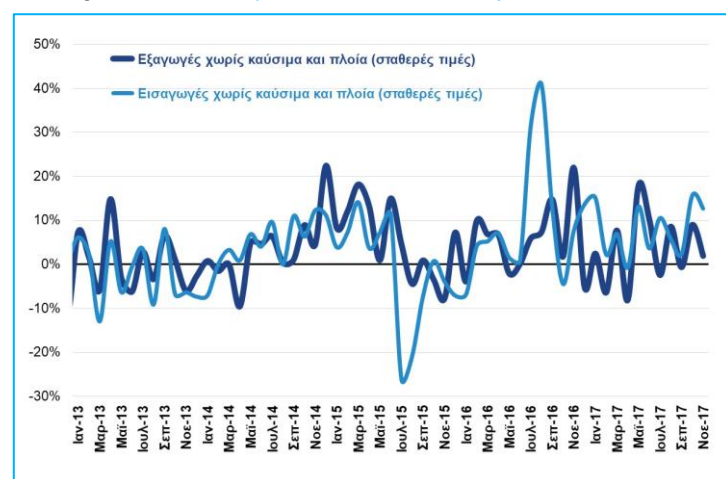
Δ04: Δείκτες βιομηχανικής παραγωγής σε βασικούς κλάδους (ΕΛΣΤΑΤ, Νοε. 2017)

Μεταξύ των κυριότερων κλάδων της μεταποίησης, κατά το διάστημα Ιαν – Νοε 2017, η παραγωγή κινήθηκε έντονα ανοδικά στα βασικά μέταλλα (+21,1%) και τα φάρμακα (+13,5%), στα τρόφιμα ενισχύθηκε κατά +1,6%, ενώ στον κλάδο των μη μεταλλικών ορυκτών σημείωσε πτώση (-2,3%). Σημειώνεται ότι η άνοδος της παραγωγής στον κλάδο των βασικών μετάλλων αποδίδεται κυρίως στη δραστηριότητα εταιρειών κατασκευής χαλύβδινων σωλήνων που συμμετέχουν σε μεγάλα κατασκευαστικά έργα. Στους υπόλοιπους κλάδους της βιομηχανίας πλην της μεταποίησης, τα ορυχεία/λατομεία και ο ηλεκτρισμός κινούνται σε θετικό έδαφος (+8,1% και +10,3% αντίστοιχα), ενώ ο γενικός δείκτης εμφανίζει άνοδο +4,4%, επιπλέον αύξησης +2,5% το αντίστοιχο διάστημα του 2016 (Δ04).

Εξαγωγές: Ιδιαίτερα δυναμικά συνέχισαν να κινούνται οι εξαγωγές τον Νοέμβριο του 2017, παραμένοντας σε θετικό έδαφος για 7^ο συνεχόμενο μήνα (Δ05), ωστόσο η περεταίρω διόγκωση του εμπορικού ελλείμματος (εξαιρουμένων των πετρελαιοειδών) δημιουργεί προβληματισμό. Ειδικότερα, οι εξαγωγές χωρίς καύσιμα και πλοία ανήλθαν σε €1,8 δισ. τον Νοέμβριο του 2017 παρουσιάζοντας άνοδο +6,6% σε αξία και +1,9% σε όγκο, ενώ συνολικά κατά το διάστημα Ιαν – Νοε 2017 ανήλθαν σε €18 δισ. παρουσιάζοντας αύξηση +7% σε αξία και +3,4% σε όγκο σε σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα του 2016. Την ίδια ώρα, οι εισαγωγές χωρίς καύσιμα και πλοία αυξήθηκαν κατά +10,7% σε αξία και κατά +12,7% σε όγκο τον

Νοέμβριο του 2017 και κατά +7,7% σε αξία και +7,8% σε όγκο το διάστημα Ιαν – Νοε 2017, διογκώνοντας το εμπορικό έλλειμμα κατά €1,1 δισ. (στα -€14 δισ. το διάστημα Ιαν – Νοε 2017), ενώ το συνολικό εμπορικό έλλειμμα (συμπεριλαμβανομένων των καυσίμων και των πλοίων) διαμορφώθηκε σε -€19,8 δισ., έναντι -€17,1 δισ. το διάστημα Ιαν – Νοε 2016. Σημειώνεται ότι οι εισαγωγές πλοίων ανήλθαν σε €2,9 δισ. το διάστημα Ιαν – Νοε 2017, έναντι €1,9 δισ. το αντίστοιχο διάστημα το 2016, ενώ παράλληλα η άνοδος των τιμών πετρελαίου συνέβαλε στη διεύρυνση του ελλείμματος στο ισοζύγιο καυσίμων.

Δ05: Μεταβολή όγκου εξαγωγών και εισαγωγών χωρίς καύσιμα και πλοία (ΕΛΣΤΑΤ, Νοε. 2017)

Από τις κύριες ομάδες προϊόντων, ξεχωρίζουν τα βιομηχανικά, οι εξαγωγές των οποίων εμφανίζουν άνοδο +10,2% το διάστημα Ιαν – Νοε 2017, κυρίως λόγω της σημαντικής αύξησης των εξαγωγών

βιομηχανικών προϊόντων κατά πρώτη ύλη (+16,9%) και χημικών (+11,7%). Σημαντική άνοδο παρουσιάζουν επίσης οι εξαγωγές πρώτων υλών (26,6%) και καυσίμων (+30,9%), ενώ αντίθετα οι εξαγωγές αγροτικών προϊόντων υποχωρούν (-2%), κυρίως λόγω της πτώσης των εξαγωγών λαδιού (-24,5%). Σημειώνεται ότι, οι συνολικές εξαγωγές μεταποιημένων προϊόντων πλην καυσίμων εμφανίζουν άνοδο +8,3% κατά το διάστημα Ιαν – Οκτ 2017, ενώ οι εξαγωγές πρώτων υλών και ακατέργαστων προϊόντων αυξάνονται με χαμηλότερο ρυθμό (+1,2%, Δ06).

Δ06: Εξαγωγές κατά ομάδα προϊόντων
(ΕΛΣΤΑΤ και Eurostat, Νοε. 2017)

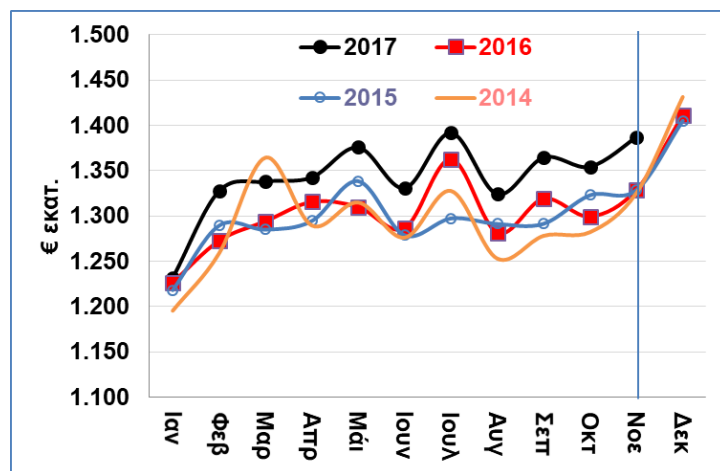
Ομάδες προϊόντων	Ιαν - Νοε		
(€ εκατ.)	2016	2017	%Δ
Αγροτικά προϊόντα	5.189,8	5.086,8	-2,0%
Τρόφιμα και ζώα ζωντανά	3.892,1	3.955,3	1,6%
Ποτά – καπνός	673,1	660,1	-1,9%
Λάδια και λίπη ζωικά ή φυτικά	624,7	471,4	-24,5%
Πρώτες ύλες	909,8	1.151,9	26,6%
Καύσιμα	6.192,4	8.106,5	30,9%
Βιομηχανικά προϊόντα	10.325,8	11.374,6	10,2%
Χημικά	2.505,6	2.799,2	11,7%
Βιομηχανικά είδη κατά Α' ύλη	3.656,7	4.276,4	16,9%
Μηχανήματα	2.390,5	2.369,2	-0,9%
Διάφορα βιομηχανικά είδη	1.773,0	1.929,8	8,8%
Άλλα	498,8	482,3	-3,3%
Σύνολο	23.116,6	26.202,1	13,3%
Σύνολο χωρίς καύσιμα	16.924,2	18.095,6	6,9%
Πρόσθετη ανάλυση:*			
Μεταποιημένα προϊόντα	12.853,9	13.923,5	8,3%
εκ των οποίων: τρόφιμα	2.598,5	2.652,2	2,1%
Πρώτες ύλες & ακατέργαστα	2.515,7	2.546,5	1,2%
εκ των οποίων: αγροτικά	1.684,5	1.541,2	-8,5%

* Στοιχεία Ιαν – Οκτ

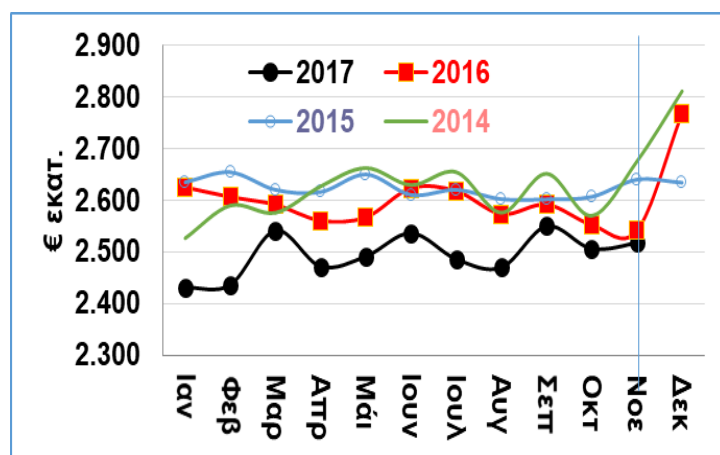
Εκτέλεση κρατικού προϋπολογισμού: Η εκτέλεση του προϋπολογισμού, γενικής κυβέρνησης και σε οριστικών στοιχείων κεντρικής κυβέρνησης, διαμορφώνει το μήνα Νοέμβριο 2017 μια εικόνα ενίσχυσης των εσόδων από έμμεσους φόρους, που αντισταθμίζει την υστέρηση σε έσοδα από φόρος εισοδήματος κυρίως νομικών προσώπων, ενώ την ίδια ώρα η αύξηση των δαπανών μισθοδοσίας της γενικής κυβέρνησης (Δ07) υπερ-αντισταθμίζεται από τη μείωση των δαπανών για συντάξεις (Δ08) και την αύξηση των εσόδων από ασφαλιστικές εισφορές (Δ09). Το τελευταίο τρίπτυχο εξελίξεων αθροιστικά οδηγεί σε βελτίωση της θέσης του προϋπολογισμού κατά περίπου €1,4 δισ. Η μεγάλη αύξηση των επιστροφών φόρων καθώς και η υποχώρηση των

καταπτώσεων εγγυήσεων σε φορείς της γενικής κυβέρνησης που είχαν επιβαρύνει τον προϋπολογισμό 2016 (παλιά δάνεια Ολυμπιακής και ΤΕΜΠΕ) συμπληρώνουν τις βασικές διαφοροποιήσεις το 2017 σε σχέση με το 2016. Ως αποτέλεσμα κυρίως αυτών των εξελίξεων, το πρωτογενές αποτέλεσμα της γενικής κυβέρνησης διαμορφώθηκε στα €7,1 δισ. το Νοέμβριο 2017 (€6,4 δισ. στο 11μηνο του 2016 και €6,4 δισ. στο 10μηνο του 2017).

Δ07: Δαπάνες γενικής κυβέρνησης για αμοιβές προσωπικού (Υπ. Οικ, Νοε. 2017)

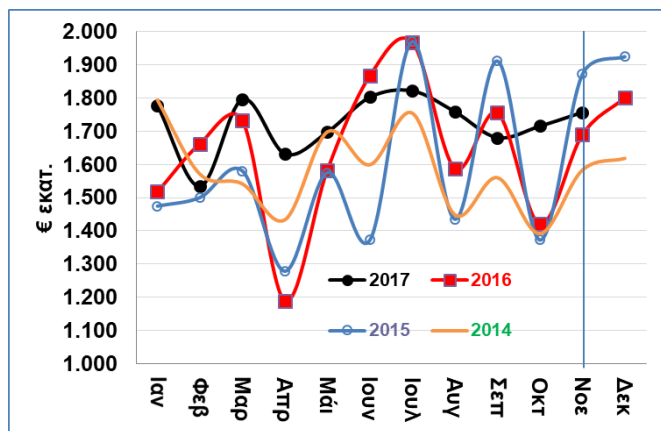

Δ08: Δαπάνες γενικής κυβέρνησης για συντάξεις ιδιωτικού και δημοσίου τομέα (Υπ. Οικ, Νοε. 2017)

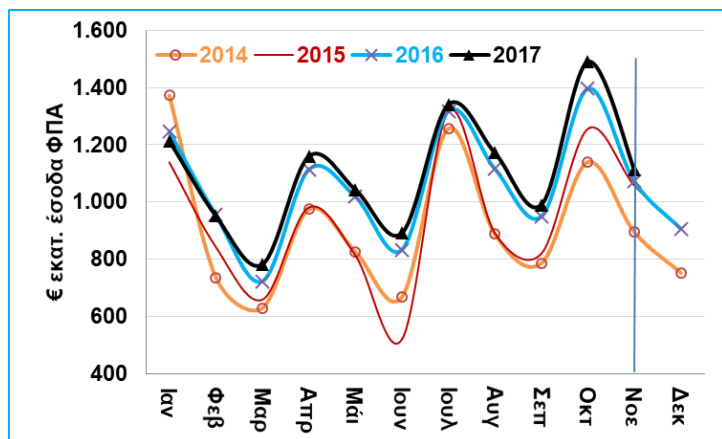

Δ09: Έσοδα γενικής κυβέρνησης από ασφαλιστικές εισφορές (Υπ. Οικ, Νοε. 2017)

Δ10: Έσοδα τακτικού προϋπολογισμού από ΦΠΑ «λοιπών», χωρίς ΦΠΑ ενεργειακών και καπνικών, μετά την αφαίρεση του ΦΠΑ από την παραχώρηση των 14 αεροδρομίων. Τον Οκτώβριο γίνεται εκκαθάριση ΦΠΑ καλοκαιρινών μηνών για πολλούς υπόχρεους (Υπ. Οικ, Νοε. 2017)

Συγκεκριμένα, τα έσοδα από άμεσους φόρους στο 11μηνο του 2017 ανήλθαν σε €15,4 δισ. (€16,4 δισ. στο 11μηνο του 2016) λόγω κυρίως της υποχώρησης των εσόδων από φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων και μιας υποχώρησης, της τάξης των €103 εκατ., στα έσοδα από φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων. Την ίδια ώρα τα έσοδα από έμμεσους φόρους αντιστάθμισαν αυτή την υποχώρηση καθώς στο 11μηνο του 2017 ανήλθαν σε €27,1 δισ. (ή €26,8 δισ. χωρίς τον ΦΠΑ αεροδρομίων και αντίστοιχα €25,9 δισ. στο 11μηνο του 2016) παρά τη στασιμότητα των εσόδων από ΦΠΑ (€13,5 δισ. στο 11μηνο 2017 μαζι

με τα €296,16 εκατ. της παραχώρησης των αεροδρομίων, έναντι €13,4 δισ. στο 11μηνο του 2016), κυρίως λόγω της αύξησης των εσόδων από συγκεκριμένους ειδικούς φόρους και από φόρους προηγούμενων οικονομικών ετών. Σε ότι αφορά τον ΦΠΑ πρέπει να σημειωθεί όμως ότι η ουδέτερη πορεία στο 11μηνο διαχωρίζεται σε μια αδύναμη πορεία τους πρώτους μήνες του έτους, η οποία έχει αλλάξει σε μια αύξηση σε σχέση με το 2016 το καλοκαίρι του 2017 (Δ10), ως αποτέλεσμα της καλής πορείας των εισπράξεων το καλοκαίρι αλλά και της δυνατότητας πληρωμής του ΦΠΑ του Αυγούστου τον Οκτώβριο. Επίσης πρέπει να σημειωθεί εδώ η συνεισφορά της καλής πορείας του ΦΠΑ ενεργειακών προϊόντων (αύξηση €237 εκατ. σε σχέση με το 11μηνο 2016) και του ΕΦΚ ενεργειακών προϊόντων (αύξηση €321 εκατ. σε σχέση με το 11μηνο 2016), ως συνέπεια α) του ήπιου χειμώνα 2016/17 που οδήγησε στη χαμηλή κατανάλωση πετρελαίου θέρμανσης και β) της πλέον ορθής εφαρμογής της εξίσωσης του ΕΦΚ αυτού με του πετρέλαιο κίνησης ως μέτρο πάταξης του λαθρεμπορίου και το οποίο αποδίδει απτά αποτελέσματα. Η καλή πορεία του ΕΦΚ & ΦΠΑ από ενεργειακά προϊόντα δεν επεκτείνεται όμως σε άλλα προϊόντα, όπως τα καπνικά και τα οινοπνευματώδη, όπου η μεγάλη αύξηση των συντελεστών έχει οδηγήσει σε ταχεία διάβρωση της νόμιμης αγοράς. Επίσης, σημαντική είναι η αύξηση των έμμεσων φόρων ΠΟΕ (προηγούμενων οικονομικών ετών) στο 11μηνο 2017 σε σύγκριση με το 11μηνο 2016 (€923 εκατ. στο 11μηνο 2017, έναντι €720 εκατ. στο 11μηνο του 2016), αλλά όπως και στην περίπτωση των άμεσων φόρων ΠΟΕ (€1,8 δισ. στο 11μηνο 2017, έναντι €1,58 δισ. στο 11μηνο του 2016), η αύξηση αυτή εντοπίζεται στους πρώτους μήνες του έτους και μετά το καλοκαίρι έχει ατονήσει.

Την ίδια ώρα, τα έσοδα από ασφαλιστικές εισφορές ανήλθαν στο 11μηνο του 2017 σε €18,98 δισ. (€17,94 δισ. στο 11μηνο του 2016), υποβοηθούμενες και από τις αυξημένες κρατήσεις σε δημοσίους υπαλλήλους και συνταξιούχους (δηλαδή μια «ανελαστική» βάση) και το χρονισμό των καταβολών των ασφαλιστικών εισφορών ελεύθερων επαγγελματιών και, τέλος, την αλλαγή στο χρονισμό της καταβολής τους που γίνεται

πλέον σε μηνιαία βάση για ορισμένες κατηγορίες υπόχρεων. Παράλληλα, μειώθηκαν οι δαπάνες για κοινωνικές παροχές στο 11μηνο του 2017 σε €34,67 δισ., από €35,45 δισ. καθώς η μείωση της δαπάνης για συντάξεις (€27,4 δισ. στο 11μηνο του 2017 έναντι €28,45 δισ. στο 11μηνο του 2016) υπεραντιστάθμισε την αύξηση των δαπανών για λοιπές παροχές (που περιλαμβάνουν το κοινωνικό μέρισμα, €3 δισ. στο 11μηνο του 2017 έναντι €2,7 δισ. στο 11μηνο του 2016). Με δεδομένη τη θετική συνεισφορά της αύξησης εσόδων από εισφορές και της μείωσης της δαπάνης για κοινωνικές παροχές, που αθροιστικά οδηγούν σε βελτίωση του δημοσιονομικού αποτελέσματος κατά €1,8 δισ. σε σύγκριση με το 2016, η αύξηση των δαπανών μισθοδοσίας της γενικής κυβέρνησης κατά €432 εκατ. σε €14,8 δισ. απλά μείωσε τη συνολική θετική επίδραση του τρίπτυχου συντάξεις – μισθοί δημοσίου – ασφαλιστικές εισφορές σε περίπου €1,4 δισ.

Η μεγάλη αύξηση των επιστροφών φόρων (€4,8 δισ. στο 11μηνο του 2017 έναντι €2,7 δισ. στο 11μηνο του 2016, σημειώνεται ότι σε επίπεδο γενικής κυβέρνησης τα φορολογικά έσοδα ήδη περιλαμβάνουν τη μείωση λόγω των επιστροφών που αναλογούν) παραμένει το Νοέμβριο του 2017 και αντισταθμίζεται μερικά μόνο από τη μεγάλη υποχώρηση των καταπτώσεων εγγυήσεων σε φορείς της γενικής κυβέρνησης (€672 εκατ. στο 11μηνο του 2017 έναντι €1,5 δισ. στο 11μηνο του 2016 – σε επίπεδο γενικής κυβέρνησης αποτυπώνεται στη μείωση των δαπανών για μεταβιβάσεις.

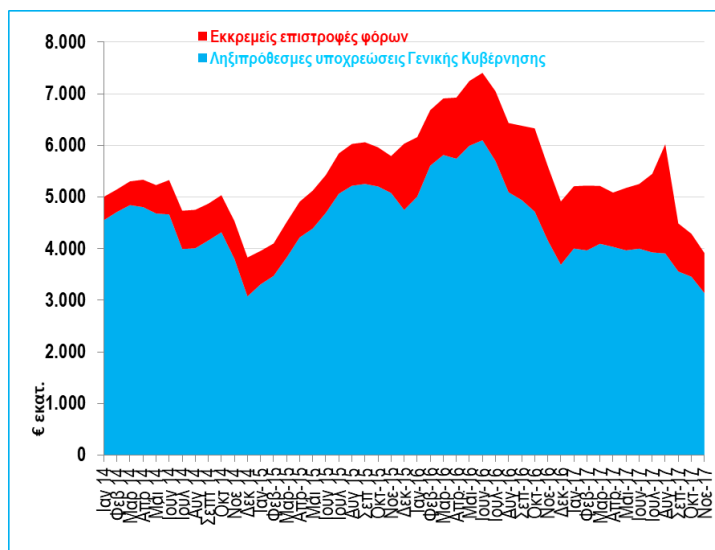
Την ίδια ώρα που ο ρυθμός δημιουργίας νέων ληξιπρόθεσμων οφειλών των υπόχρεων προς της διοίκηση έχει διαμορφωθεί σε περίπου €1,2 δισ. το μήνα (Δ11), με αποτέλεσμα από την αρχή του έτους οι νέες ληξιπρόθεσμες φορολογικές και άλλες οφειλές να έχουν ανέλθει σε €11,6 δισ. το Νοέμβριο 2017, οι ληξιπρόθεσμες οφειλές του κράτους προς την αγορά μαζί με τις εκκρεμείς επιστροφές φόρων ανέρχονται σε €3,9 δισ., από €4,3 δισ. τον Οκτώβριο 2017 και €5,6 δισ. το Νοέμβριο 2016, πάντα με την επισήμανση ότι εκκρεμεί ο συμψηφισμός clawback & rebate και ότι δε συμπεριλαμβάνονται επιστροφές προς ΦΠΑ και ΕΦΚ προς βιομηχανίες κλπ καθώς και ότι περιλαμβάνονται

μόνο επιστροφές για τις οποίες έχει εκδοθεί ΑΦΕΚ (Δ12)

Δ11: Νέες ληξιπρόθεσμες οφειλές υπόχρεων προς τη διοίκηση (ΑΑΔΕ, Νοε. 2017)

Δ12: Ληξιπρόθεσμες οφειλές υπόχρεων προς τη διοίκηση (Υπ. Οικ., Νοε. 2017)

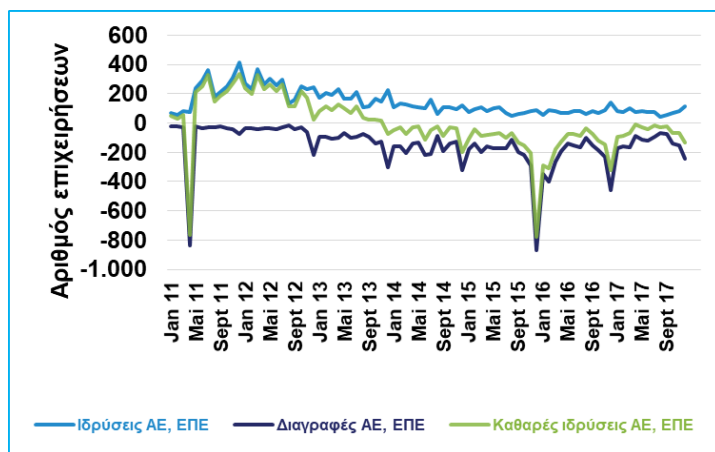

Ιδρύσεις και διαγραφές επιχειρήσεων: Την περίοδο Νοεμβρίου – Δεκεμβρίου 2017 καταγράφεται η εποχική έξαρση των διαγραφών επιχειρήσεων, η οποία όμως συνεχίζει την τάση απορρόφησης των επιπτώσεων του καλοκαιριού του 2015, ειδικά σε ότι αφορά την ίδρυση και καθαρή ίδρυση ΑΕ και ΕΠΕ (Δ13), ενώ πλέον έχει υποχωρήσει αισθητά και η τάση διαγραφής ΟΕ & ΕΕ που συνεχιζόνταν αμείωτη έως και το τέλος του 2016 (Δ14). Την ίδια ώρα συνεχίζεται

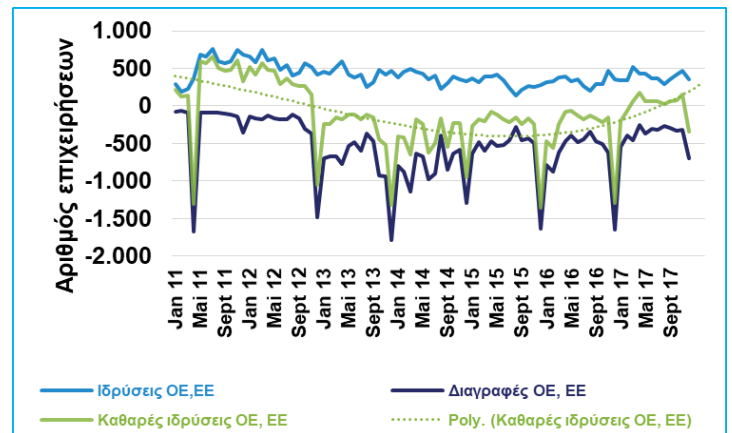

σταθερά η χρήση της ΙΚΕ ως προτιμητέα εταιρική μορφή κεφαλαιουχικής εταιρείας (**Δ15**), ενώ παράλληλα φθίνει σταθερά η χρήση της ατομικής επιχείρησης (**Δ16**). Στο τελευταίο τρίμηνο του έτους υπήρξαν 1.477 καθαρές ιδρύσεις ΙΚΕ (1.036 το αντίστοιχο τρίμηνο του 2016), 184 καθαρές διαγραφές ατομικών επιχειρήσεων (2.267 καθαρές διαγραφές στο τελευταίο τρίμηνο του 2016), 267 καθαρές διαγραφές ΑΕ & ΕΠΕ (587 καθαρές διαγραφές στο τελευταίο τρίμηνο του 2016) και 120 καθαρές διαγραφές ΟΕ & ΕΕ (αντί 1.658 καθαρών διαγραφών το τελευταίο τρίμηνο του 2016). Συνολικά το 2017 ιδρύθηκαν, σε καθαρή βάση, 6.053 ΙΚΕ (4.079 το 2016), 187 ατομικές επιχειρήσεις (αντί 4.141 συνολικών καθαρών διαγραφών το 2016), διαγράφηκαν σε καθαρή βάση 664 ΑΕ & ΕΠΕ (αντί 1.852 καθαρών διαγραφών το 2016) και ιδρύθηκαν σε καθαρή βάση 123 ΟΕ & ΕΕ (αντί 3.668 καθαρών διαγραφών το 2016). Το 2017 καταγράφηκαν από το ΓΕΜΗ 5.512 καθαρές ιδρύσεις ΑΕ, ΕΠΕ, ΙΚΕ, ΟΕ και ΕΕ αντί 1.441 καθαρών διαγραφών το 2016, 1.916 καθαρών διαγραφών το 2015, 6.047 καθαρών ιδρύσεων το 2012 και 4.826 καθαρών ιδρύσεων το 2011.

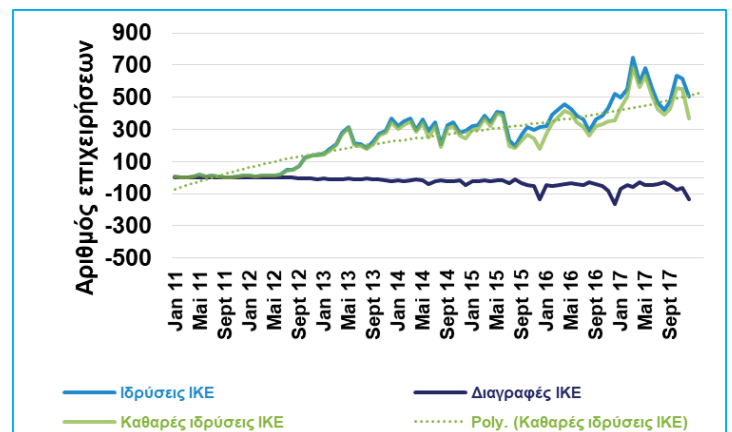
Δ13: Ιδρύσεις, διαγραφές και καθαρές ιδρύσεις ΑΕ & ΕΠΕ (ΓΕΜΗ, Δεκ. 2017)

Δ14: Ιδρύσεις, διαγραφές και καθαρές ιδρύσεις ΟΕ & ΕΕ (ΓΕΜΗ, Δεκ. 2017)

Δ15: Ιδρύσεις, διαγραφές και καθαρές ιδρύσεις ΙΚΕ (ΓΕΜΗ, Δεκ. 2017)

Δ16: Ιδρύσεις, διαγραφές και καθαρές ιδρύσεις ατομικών επιχειρήσεων (ΓΕΜΗ, Δεκ. 2017)

Οικονομικά μεγέθη μελών ΣΕΒ

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

€368 δισ.
67% συνόλου*

ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

€60 δισ.
51% συνόλου**

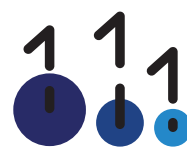
ΠΩΛΗΣΕΙΣ

€62 δισ.
43% συνόλου*

ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ ΚΕΡΔΗ

€2,4 δισ. **
30% συνόλου**

ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ

190.000
11% συνόλου ασφαλισμένων στο ΙΚΑ

ΜΙΣΘΟΙ

€4,8 δισ.
20% συνόλου***

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ

€2,1 δισ.
20% συνόλου***

ΦΟΡΟΣ ΕΠΙ ΚΕΡΔΩΝ

€0,8 δισ.
29% συνόλου****

* 20.500 δημοσιευμένοι ισολογισμοί χρήσης 2015 που περιλαμβάνονται στη βάση της ICAP

** σύνολο κερδών κερδοφόρων επιχειρήσεων

*** % επί του συνόλου τακτικών αποδοχών (χωρίς bonus και υπερωρίες)/ασφαλιστικών εισφορών ασφαλισμένων στο ΙΚΑ

**** % επί του συνόλου εσόδων από φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων

Όραμα

Οραματιζόμαστε την Ελλάδα ως τη χώρα, που κάθε πολίτης του κόσμου θα θέλει και θα μπορεί να επισκεφθεί, να ζήσει και να επενδύσει. Οραματιζόμαστε μια ανοιχτή, κοινωνικά υπεύθυνη και οικονομικά φιλελεύθερη χώρα-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που προτάσσει την ισχυρή ανάπτυξη ως παράγοντα κοινωνικής συνοχής. Θέλουμε μια Ελλάδα δυναμικό κέντρο της ευρωπαϊκής περιφέρειας, με στέρεους θεσμούς, ελκυστικό κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον, που προάγει τις εξαγωγές, την καινοτόμο επιχειρηματικότητα, την παραγωγή και τις ποιοτικές υπηρεσίες, τη βιώσιμη ανάπτυξη, τη γνώση, τη συνοχή, τις ίσες ευκαιρίες και το κράτος δικαίου.

Αποστολή

Ηγεσία & Γνώση

Ο ΣΕΒ διαδραματίζει ηγετικό ρόλο στον μετασχηματισμό της Ελλάδας σε μια παραγωγική, εξωστρεφή και ανταγωνιστική οικονομία, ως ανεξάρτητος και υπεύθυνος εκπρόσωπος της ιδιωτικής οικονομίας.

Κοινωνικός Εταίρος

Ο ΣΕΒ, ως κοινωνικός εταίρος που πιστεύει στη λειτουργία των θεσμών, προωθεί στα αρμόδια όργανα της Πολιτείας και της Ε.Ε. τις απόψεις και θέσεις της επιχειρηματικής κοινότητας.

Ισχυρός Εκπρόσωπος

Ο ΣΕΒ διαμορφώνει θέσεις, αναλύσεις και προτάσεις πολιτικής για την οικονομία, τη βιομηχανία, την καινοτομία, την απασχόληση, την παιδεία και τις εργασιακές δεξιότητες, τον κοινωνικό διάλογο, τη βιώσιμη ανάπτυξη, την εταιρική υπευθυνότητα.

Φορέας Δικτύωσης

Ο ΣΕΒ δικτυώνει τα μέλη του μεταξύ τους & με τα κέντρα αποφάσεων (εγχώρια και διεθνή), με στόχο τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας.

Σύγχρονες Επιχειρήσεις, Σύγχρονη Ελλάδα

ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων
και βιομηχανιών

Ξενοφώντος 5, 105 57 Αθήνα
Τ: 211 5006 000
F: 210 3222 929
E: info@sev.org.gr
www.sev.org.gr

SEV Hellenic Federation
of Enterprises

168, Avenue de Cortenbergh
B-1000 Bruxelles
M: +32 (0) 494 46 95 24
E: sevbrussels@proximus.be

ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΤΕ ΜΑΣ
ΣΤΑ ΜΕΣΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ

